

Μουσικό Σχολείο Τρικάλων

Σχολικό Έτος 2016-17

**«Μια διδακτική επίσκεψη, πολύτιμη
εκπαιδευτική εμπειρία του Μουσικού Σχολείου
Τρικάλων : γνωριμία με τα μνημεία φύσης και
πολιτισμού της Πύλης»**

**(Από τη σκοπιά της διδάσκουσας καθηγήτριας και των
μαθητριών/μαθητών της)**

**Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα/Εκθεση-Εκφραση Α΄
Γυμνασίου-Διδάσκουσα καθηγήτρια: Αμαλία Κ. Ηλιάδη (ΠΕ02-
Φιλολόγος-Ιστορικός)**

Την Παρασκευή, **17 Φεβρουαρίου 2017** στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας (**Περιγραφή Μνημείων-Αρχαιολογικών Χώρων**) Α΄ γυμνασίου, η **Α΄ Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων** πραγματοποίησε διδακτική-εκπαιδευτική επίσκεψη στα Μνημεία της γειτονικής μας Πύλης: στο Βυζαντινό Ναό της Παναγίας των Μεγάλων Πυλών (Πόρτα Παναγιά) και στο πέτρινο, τοξωτό γεφύρι του Αγίου Βησσαρίωνα με σκοπό να έρθουν οι μαθητές, μέσα από τα εν λόγω ιστορικά μνημεία Βυζαντινής και Παραδοσιακής-Λαϊκής Αρχιτεκτονική & Τέχνης, σε επαφή με τα βασικά χαρακτηριστικά της εποχής στην οποία αυτά δημιουργήθηκαν, ώστε να προβληματιστούν για τη σημασία και τη διαχρονικότητα των ιδεών που αυτά εκπροσωπούν, και στη συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στο σχολείο, με βιωματικό, παραστατικό τρόπο, να τα περιγράψουν.

Στην ευόδωση αυτής μας της φιλόδοξης διδακτικής στοχοθεσίας, συνέβαλε, ως πολύτιμος οδηγός-ξεναγός στα μονοπάτια της τοπικής μας ιστορίας, ο **διευθυντής του Γυμνασίου Πύλης, συνάδελφος εκπαιδευτικός κ. Βασίλειος Πανάγος**, τον οποίο και ευχαριστούμε από καρδιάς. Ως ο πλέον ειδήμων στα θέματα της τοπικής ιστορίας της

Πύλης και των μνημείων της, ανταποκρίθηκε πρόθυμα και με περισσή ευγένεια στο αίτημά μας να μας συναντήσει στο χώρο του Δημαρχείου Πύλης στις 9.00 το πρωί, για να μας ξαναγήσει στα μνημεία του αγαπημένου του τόπου. Θεωρώντας τιμή και υποχρέωσή του να συμβάλλει στην ενημέρωση των μαθητών του σχολείου μας, για την καλύτερη διαχείριση του χρόνου μας, οργάνωσε για μας μια εξαιρετική περιηγητική διαδρομή. Η διαδρομή με το λεωφορείο, κατευθυνόμενο προς την τοξωτή γέφυρα, η άφιξή μας στην Πύλη περίπου στις 9:00, στη συνέχεια η αποβίβαση των μαθητών στο Δημαρχείο Πύλης, υπήρξαν μαγευτικές εμπειρίες, λόγω της υπέροχης φύσης που μας περιστοιχίζει... Περάσαμε την πεζογέφυρα και προσεγγίσαμε την Πόρτα Παναγιά, όπου και έγινε ξενάγηση από τον κ. Βασίλειο Πανάγο στον χώρο της βυζαντινής εκκλησίας και στο παλιό χωριό. Στη συνέχεια, ακολουθώντας την παλιά βλαχόστρατα που βρίσκεται δίπλα στην κοίτη του ορμητικού Πορταϊκού ποταμού, επισκεφτήκαμε το γεφύρι της καμάρας (η απόσταση είναι περίπου 600 μέτρα)... Εκεί, έγινε από τον ενημερωμένο ξεναγό μας μια ουσιαστική αναφορά για το γεφύρι και την περιοχή του. Στο τέλος της πολιτιστικής μας περιήγησης, επειδή υπήρχε διαθέσιμος χρόνος απολαύσαμε το καφεδάκι, το αναψυκτικό, τη ζεστή μας σοκολάτα στην παρακείμενη φιλόξενη καφετέρια. Το λεωφορείο μας περίμενε ήδη τη συμφωνημένη ώρα: 12:30' στην πέτρινη γέφυρα για την επιστροφή μας στα Τρίκαλα. Το ορθολογικό αυτό πρόγραμμα που μας πρότεινε ο κ. Βασίλης Πανάγος και υλοποιήσαμε με σύμμαχο έναν υπέροχο, ηλιόλουστο καιρό, καθώς και η πνευματική επικοινωνία μας με τον υπεύθυνο της βυζαντινής εκκλησίας, ιερομόναχο π. Βησσαρίωνα, μας ώθησαν σε βαθυστόχαστες σκέψεις για την υψηλή σημασία του Βυζαντινού μας πολιτισμού, της Ελληνικής μας γλώσσας και της βαριάς κληρονομιάς μας...

Θαυμάσαμε, με όλη τη σημασία της λέξης, στην όχθη του Πορταϊκού ποταμού, απέναντι από την κωμόπολη της Πύλης, στον παλαιό οικισμό της Πόρτα-Παναγιάς που ήταν γνωστός στην βυζαντινή εποχή ως "Μεγάλοι Πύλαι", τον εκπληκτικής τέχνης ναό της Πόρτα-Παναγιάς, άλλοτε καθολικό σταυροπηγιακής μονής. Η μονή που ήταν αφιερωμένη στο όνομα της Ακαταμαχήτου Θεοτόκου ιδρύθηκε, σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές και τα επιστημονικά συμπεράσματα των αρχαιολόγων, το 1283 από τον σεβαστοκράτορα Ιωάννη Άγγελο Κομνηνό Δούκα, νόθο γιο του δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Δούκα και διαλύθηκε στην διάρκεια της Τουρκοκρατίας.

Το καθολικό που είναι σύγχρονο με την αρχική φάση της μονής, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, αποτελεί το μοναδικό σωζόμενο κτίσμα της. Το 1843 πέρασε στη δικαιοδοσία της γειτονικής μονής Δουσίκου, ενώ παράλληλα εξακολουθούσε να λειτουργεί ως ενοριακός

ναός των κατοίκων του χωριού της Πόρτα-Παναγιάς.

Ο ναός της Πόρτα-Παναγιάς αποτελείται από τον κυρίως ναό και τον μεταγενέστερο εξωνάρθηκα. Ο κυρίως ναός χαρακτηρίζεται ως τρίκλιτη σταυρεπίστεγη βασιλική τύπου Γ1 κατά την τυπολογική κατάταξη του Α. Ορλάνδου. Τα κλίτη διαιρούνται εσωτερικά με κιονοστοιχίες. Η τοποθέτηση των στεγών των επιμέρους τμημάτων του ναού σε διαφορετικά ύψη δίνει στο μνημείο μια μοναδική πλαστικότητα. Οι εξωτερικοί τοίχοι μέχρι το ύψος των 2 μ. από την ευθυντηρία είναι κατασκευασμένοι από μεγάλους φαιούς ασβεστόλιθους, μερικοί από τους οποίους σχηματίζουν σταυρούς. Στο υπόλοιπο τμήμα τους δομούνται κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα. Σποραδικά αντί για μια πλίνθο στους κατακόρυφους αρμούς υπάρχουν επάλληλα οριζόντια τεμάχια. Τα δίλοβα ή τρίλοβα παράθυρα περιβάλλονται από τοξωτά πλαίσια που φτάνουν ως την ποδιά τους και περιγράφονται από οδοντωτές ταινίες. Τα τύμπανα των παραθύρων κοσμούνται με κεραμοπλαστικό διάκοσμο που συνίσταται σε επάλληλες ορθές γωνίες και ενίοτε οριζόντιες οδοντωτές ταινίες ή ομόλογες καμπύλες. Οι εξωτερικοί τοίχοι διασπώνται επίσης από κεραμοπλαστικό διάκοσμο, οδοντωτές ταινίες κάτω από τα πώρινα γείσα, μαιάνδρους, σταυρούς κ.λ.π. Ο εξωνάρθηκας, ο οποίος προστέθηκε στο τέλος του 14ου αι. έχει σχήμα σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού με τρούλο.

Το μεγαλύτερο μέρος του γλυπτού διακόσμου του ναού καταστράφηκε κατά την πυρκαγιά του 1855. Το μαρμάρινο τέμπλο είναι το αρχικό με ορισμένες αναπροσαρμογές που οφείλονται στην αποκατάσταση του Α. Ορλάνδου. Τα κιονόκρανα που επιστέφουν τους κιονίσκους, καθώς και το επιστύλιο, κοσμούνται με ανάγλυφο επιπεδόγλυφο διάκοσμο που φέρει υπολείμματα κηρομαστικής. Στους δυο ανατολικούς πεσσούς είναι προσαρμοσμένες, σε θέση αντίστροφη της ορθόδοξης διάταξης, ολόσωμες ψηφιδωτές εικόνες του Χριστού και της Θεοτόκου Βρεφοκρατούσας.

Συνοψίζοντας τα βασικότερα σημεία, η Ι. Μ. Μεγάλων Πυλών, που περιελάμβανε και το ναό της Πόρτας Παναγιάς, στα βυζαντινά χρόνια ήταν μια πλούσια σταυροπηγιακή μονή (υπαγόταν δηλ. κατευθείαν στον πατριάρχη) με πολλά κτήματα, τα οποία, όταν η μονή διαλύθηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, δόθηκαν στους κατοίκους της γειτονικής Πόρτας, ενώ ο ναός με σιγιλλιώδες γράμμα του 1843, περιήλθε στην κυριότητα της Ι. Μ. Δουσίκου. Ο ναός Πόρτα Παναγιά, είναι σταυρεπίστεγη τρίκλιτη βασιλική που έχει κτισθεί πάνω σε αρχαίο ναό. Αυτό μαρτυρούν οι κίονες οι οποίοι ευρίσκονται στο χώρο γύρω του ναού, όπως και η ύπαρξη πολλών αρχιτεκτονικών μελών είτε εντοιχισμένων, είτε αυτών που μαζεύτηκαν κατά καιρούς και που σήμερα φυλάσσονται στο ναό. Ο ναός ακολουθεί τον ίδιο αρχιτεκτονικό τύπο με τον ναό της κάτω Παναγιάς, στην Άρτα.

Στα δυτικά του ναού, υφίσταται ευρύς εξωνάρθηκας που ακολουθεί

τον τύπο του εγγεγραμμένου σταυροειδούς με τρούλλο και χρονολογείται στα τέλη του 14ου αι. Ο ναός πέραν της ιδιόρρυθμης αρχιτεκτονικής έχει να παρουσιάσει και πλούσιο γλυπτό, ψηφιδωτό και γραπτό διάκοσμο, που δυστυχώς η πυρκαγιά του 1855 τον κατέστρεψε. Από τον γλυπτό διάκοσμο διασώθηκαν αποσπασματικά κιονόκρανα, που έστεφαν τους κίονες και τμήμα του μαρμάρινου τέμπλου στην Πρόθεση και το κεντρικό κλίτος. Από τον ψηφιδωτό διάκοσμο διεσώθηκαν - οι μοναδικές στον Ελλαδικό χώρο τόσο για την τεχνική και τεχνοτροπία όσο και για την ιδιόρρυθμη ανάστροφη θέση τους - ψηφιδωτές εικόνες του Χριστού και της Παναγίας. Οι δύο ψηφιδωτές εικόνες του Χριστού και της Παναγίας στο Ναό της Πόρτα-Παναγιάς (1283) στην Πύλη Τρικάλων είναι μοναδικές στην Ελλάδα, τόσο για την τεχνοτροπία τους όσο και για την ανάστροφη θέση τους. Εδώ η εικόνα του Χριστού είναι τοποθετημένη αριστερά όπως βλέπουμε την Ωραία Πύλη και της Παναγίας δεξιά. Ο καθηγητής Αναστάσιος Ορλάνδος τοποθέτησε τη δημιουργία τους στα 1285 και τα απέδωσε στον ίδιο τεχνίτη που έφτιαξε τα ψηφιδωτά του τρούλου της Παρηγορίτισσας στην Άρτα .

Ο καθηγητής Αναστάσιος Ορλάνδος τοποθετεί την κατασκευή τους στα 1285, τις συνδέει με τα ψηφιδωτά του τρούλλου της Παρηγορίτισσας της Άρτας και μάλιστα τις αποδίδει στον ίδιο τεχνίτη. Από τον εικονογραφικό διάκοσμο, αξιοπρόσεκτη είναι η τοιχογραφία που καλύπτει την ημικυκλική κόγχη, στην ΝΔ γωνία του κυρίως ναού, όπου απεικονίζεται ο κτίτωρ της μονής Ιωάννης Δούκας που άγγελος τον οδηγεί στην προστάτιδα της μονής, Παναγία. Πρόκειται για μια από τις σπάνιες προσωπογραφίες των Κομνηνών.

Τελευταία ανασκαφική έρευνα έφερε στο φως και τον τάφο του Ιωάννη Δούκα - δυστυχώς συλημμένο. Η ίδια ανασκαφική έρευνα, που έγινε στο πλαίσιο του προγράμματος Leader για την αναστήλωση της μονής, έφερε στο φως επίσης τμήματα του αρχικού μαρμάρινου τέμπλου, τμήματα από αρχαίες ενεπίγραφες στήλες, τμήματα επικράνων, όλα να αποτελούν το δεύτερο δάπεδο της μονής, σε δεύτερη βέβαια χρήση. Επίσης ήρθε στο φως η βάση του αρχικού λίθινου άμβωνα, η στασιδοφόρος και ο μαρμάρινος κίονας που στήριζε την Αγία Τράπεζα, ενώ τμηματικά αποκαλύφθηκε και το αρχικό μαρμάρινο δάπεδο του ναού.

Τέλος ενδιαφέρουσες είναι και οι τοιχογραφίες που σώζονται στο Ιερό και οι οποίες τοποθετούνται στον 13ο αι. Η τοιχογραφία στην καμάρα του κεντρικού κλίτους, εκείνες πλησίον του παραθύρου της νότιας πλευράς και της δυτικής πλευράς του κυρίως ναού, χρονολογούνται στον 18ο αι. όπως και εκείνες του νάρθηκα - στις οποίες δυστυχώς η πυρκαγιά του 1980, επέφερε ανεπανόρθωτη ζημιά.

Στη συνέχεια της περιήγησής μας στο χώρο, παρατηρώντας τον Πορταϊκό ποταμό, διαπιστώσαμε ότι τον διασχίζουν συνολικά τέσσερις γέφυρες. Η παλαιότερη από αυτές κατασκευάστηκε το 1527 (1514 σύμφωνα με τον Διαδικτυακό τόπο της Πύλης) από τον τότε Μητροπολίτη Λαρίσης, πολιούχο των Τρικάλων, της Καλαμπάκας και της Πύλης Άγιο Βησσαρίωνα, (Βησσαρίων Β', 1490-1540) γι' αυτό και φέρει το όνομά του. Γενέτειρα του Αγίου Βησσαρίωνα ήταν η Πύλη. Πρόκειται για γέφυρα μονότοξη με ημικυκλικό τόξο, εξ ολοκλήρου κατασκευασμένη από πέτρα. Το άνοιγμα του τόξου της είναι 28,76 μ. στην ανατολική της όψη και 28,99 μ. στη δυτική όψη. Το μέγιστο ύψος του τόξου φθάνει τα 12,77 μ. Το συνολικό της μήκος είναι 65,67 μ. και το πλάτος του καταστρώματός της τα 2,10 μ. Η κατασκευή της αποσκοπούσε στη μοναδική, ως τις αρχές του 20ού αιώνα, οδική σύνδεση μεταξύ Θεσσαλίας και Ηπείρου. Η γέφυρα επισκευάστηκε και αναστηλώθηκε το 1967-68 και το 1983 (επισκευάστηκαν τα βάρθρα των στηθαίων του καταστρώματος) σύμφωνα με ενημερωτική πινακίδα του ΥΠΠΟ στην ανατολική πλευρά της γέφυρας. Επομένως, μόλις 2 χλμ. από το κέντρο της Πύλης βρίσκεται ένα από τα πιο επιβλητικά παραδοσιακά πέτρινα γεφύρια της ορεινής Ελλάδας. Το μονότοξο γεφύρι της Πόρτας βρίσκεται λίγο μετά το χωριό, στα δεξιά του δρόμου προς Ελάτη. Στη βάση του παρατηρήσαμε πως υπάρχει εντοιχισμένη μαρμαρίνη επιγραφή που γράφει ότι το ανήγειρε το 1514 ο Άγιος Βησσαρίων.

Με τη βεβαιότητα ότι περιέγραφα μια εμπειρία γνώριμη σ' όσους δεν αναζητούν σε μια διδακτική επίσκεψη περιστασιακές, επιφανειακές ή παρορμητικές αφορμές φυγής και εκτόνωσης, αλλά, αντίθετα, ποιότητα μάθησης και γνώσης, διατείνομαι ότι η επιμορφωτική εξόρμηση που πραγματοποίησε πρόσφατα το Μουσικό Σχολείο Τρικάλων στην Πόρτα Παναγιά και στο πέτρινο, τοξωτό γεφύρι της Πύλης, συνάντησε ευτυχώς τα κριτήρια πραγματοποίησής της, όπως ακριβώς το υπαγορεύουν τα επίθετα που αναφέρονται στις διδακτικές ιδιότητες και ποιότητές της.

Ευχόμαστε η διδακτική επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε, με συνοδούς καθηγήτριες/καθηγητές τους: **Ηλιάδη Αμαλία (ΠΕ02), Αγναντή Μαρία (ΠΕ02), Κωστάκη Χρήστο (ΠΕ04), Βαγενά Αθανάσιο (ΠΕ04), Τσουκνίδα Αθανάσιο (ΠΕ02) & Βαναργιώτη Βαία (ΠΕ02)**, να βοηθήσε τους μαθητές μας να βιώσουν τον εκπαιδευτικό-μορφωτικό χαρακτήρα, καθώς και την ψυχική ανάταση και αναζωογόνηση που αφειδώλευτα προσφέρεται μέσω μιας σχολικής «εκδρομής». Σε μια εποχή που ο πολιτισμός της εικόνας κυριαρχεί στην καθημερινότητα των νέων ανθρώπων και που το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα θεωρεί δημιουργικό τον χρόνο εκείνο των εκπαιδευτικών μετακινήσεων που αντικαθιστά, εναλλακτικά, την διδασκαλία στην τάξη, οι οργανωμένες σχολικές επισκέψεις με συνείδηση του χαρακτήρα τους από εκπαιδευτικούς που, σεβόμενοι τους μαθητές τους, αγαπούν και τιμούν το

λειτουργημά τους, χωρίς να εμφορούνται από νοοτροπία χρησιμοθηρίας, αποτελούν αναγκαία συνθήκη για ένα αναβαθμισμένο, ελκυστικό, μα πρωτίστως δημιουργικό Δημόσιο Σχολείο.

**Αμαλία Κ. Ηλιάδη, φιλόλογος-ιστορικός στο Μουσικό Σχολείο
Τρικάλων.**

***Καταγραφές, Εντυπώσεις, Σκέψεις μαθητών/μαθητριών του
α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων***

Αγαπητή κυρία Ηλιάδη Αμαλία,

σας αποστέλλω την εργασία μου, στο πλαίσιο του μαθήματος της Έκθεσης-Έκφρασης, με θέμα την Εκπαιδευτική επίσκεψη στην Πύλη, που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 17 Φεβρουαρίου.

Με σεβασμό,

Αργυροπούλου Ηλιάνα

Πύλη!!! Ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο. Η τρικαλινή κωμόπολη χτισμένη στα ριζά της Πίνδου, απλώνεται σε τοποθεσία πλούσια σε βλάστηση και νερά. Την ονομασία της, οφείλει στο στενό πέρασμα ανάμεσα στους ορεινούς όγκους του Ίταμου και του Κόζιακα.

Κατά την Βυζαντινή Περίοδο η πολίχνη άρχισε να εξελίσσεται σε πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο με αξιόλογη εμπορική κίνηση. Περίοδο ακμής γνώρισε από τον 11ο αιώνα και μετά. Επί Τουρκοκρατίας η περιοχή αυτή, αποτελούσε ιδιαίτερο στρατιωτικό διαμέρισμα. Ο σύγχρονος οικισμός άρχισε να συγκροτείται από τον 19ο αιώνα.

Ήταν εννιά το πρωί, μια ηλιόλουστη μέρα κατάλληλη για μια τέτοια επίσκεψη. Τα λεωφορεία είχαν φτάσει από νωρίς! Όλα ήταν πανέτοιμα! Μπήκαμε στο λεωφορείο, έγινε η καταμέτρηση των μαθητών από τους υπεύθυνους καθηγητές της επίσκεψης και ξεκινήσαμε!

Η απόσταση Τρικάλων - Πύλης ήταν μικρή και έτσι περίπου στις εννιά και τριάντα το πρωί, βρισκόμασταν μπροστά από το δημαρχείο Πύλης όπου μας περίμενε ο ξεναγός μας, ο κύριος Πανάγος. Την επίσκεψή μας ξεκινήσαμε διασχίζοντας μια πεζογέφυρα όπου κάτω της έρρεαν τα καταγάλανα νερά του Πορταΐκου Ποταμού , παραπόταμου του Πηνειού. Κάπου εκεί ο κύριος Πανάγος έκανε λόγο για την πανέμορφη αυτή πόλη ονόματι Πύλη.

Συνεχίζοντας και κατηφορίζοντας ένα πέτρινο σοκάκι, βρεθήκαμε μπροστά από τον Ιερό Ναό της Πόρτας Παναγιάς. Το ενδιαφέρον της Πόρτας Παναγιάς, παραδοσιακού οικισμού με λιθόστρωτα δρομάκια , συγκεντρώνει η βυζαντινή εκκλησία της Παναγιάς των Μεγάλων Πυλών, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου

Το άλλοτε καθολικό της Μονής Μεγάλων Πυλών, ιδρύθηκε το 1283, στην θέση του Ιερού Ναού του Απόλλωνα και της Αθηνάς, από τον Σεβαστοκράτορα Ιωάννη Άγγελο Κομνηνό Δούκα τον Β'. Ο ναός έχει ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και μαρμαρόγλυπτο τέμπλο, όπου δεξιά και αριστερά δεσπόζουν οι δυο αξιόλογης τέχνης ψηφιδωτές εικόνες του Χριστού και της Παναγίας, το βλέμμα της οποίας σε ακολουθεί σε κάθε σημείο της εκκλησίας. Επίσης σώζονται λίγες από τις εξαιρετες τοιχογραφίες, οι οποίες δυστυχώς καταστράφηκαν κατά την Περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Συνεχίζοντας την διαδρομή μας, ανηφορίζοντας και κατηφορίζοντας τις πλαγιές του βουνού, απολαμβάνοντας το εξαιρετο, γεμάτο οξυγόνο τοπίο...το κελάηδισμα των πουλιών που ηχούσε στα αυτιά μας σαν το τραγούδι της "μητέρας φύσης" και παρατηρώντας τα απολιθώματα του σπουδαίου οικισμού της Πόρτας Παναγίας, ξάφνου βρεθήκαμε στο τοξωτό γεφύρι της Πύλης. Εκεί για ακόμη μια φορά τον λόγο παίρνει ο κύριος Πανάγος, ο οποίος μας ενημερώνει για την ιστορία αυτού του στολιδιού της πόλης.

Τον Πορτα'ικό Ποταμό διασχίζουν τέσσερις γέφυρες. Η παλιότερη από αυτές κατασκευάστηκε το 1527, κάτι που από πολλούς διαψεύδεται, από τον τότε Μητροπολίτη της Πύλης και της Καλαμπάκας, Άγιο Βησσαρίωνα, όπου μάλιστα οφείλει και την ονομασία της. Πρόκειται για γέφυρα μονότοξη με ημικυκλικό τόξο, εξ ολοκλήρου πέτρινης κατασκευής. Το άνοιγμά του τόξου της είναι, περίπου, 28μ. Η κατασκευή της αποτελούσε μοναδική οδική σύνδεση Θεσσαλίας-Ηπείρου ως τις αρχές του 12ου αιώνα.

Στο σημείο αυτό κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα για φωτογραφίες και ελεύθερο χρόνο για εξερεύνηση. Από στιγμή σε στιγμή θα έφταναν τα λεωφορεία και εμείς θα έπρεπε να αποχαιρετήσουμε το πανέμορφο-υπέροχο αυτό τοπίο, που θα μπορούσα για ώρες να αγνάντευα, καθώς η περιοχή είναι κατάλληλη για λίγες ώρες αναζωογόνησης...λίγες ώρες μακριά από τα προβλήματα...μακριά από τα καυσαέρια και τους θορύβους της πόλης.

Στον γυρισμό ήμασταν όλοι έκπληκτοι από το σπάνιο αυτό δημιούργημα της φύσης, όπως ανέφερα και παραπάνω, και χαίρομαι που ανήκω σε μια χώρα με πλούσιο πολιτισμό, όπως είναι η Ελλάδα. Εύχομαι σύντομα να επαναλάβουμε μια παρόμοια εκπαιδευτική εκδρομή!!!

Αργυροπούλου Ηλιάννα, μαθήτρια α1' γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

Με το σχολείο μου και τους συμμαθητές μου είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε την περιοχή της Πύλης και τον Ιερό Ναό της Πόρτας Παναγίας. Ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, "πύλη", "είσοδος", κυριολεκτικά και μεταφορικά, μεταξύ των πεδινών και ορεινών περιοχών

του Νομού μας και στο οποίο κυριαρχούν επιβλητικά βουνά και ο ποταμός Πορταϊκός. Έτσι αποχαιρετώντας το θεσσαλικό κάμπο, η πρώτη όψη του επιβλητικού ορεινού όγκου φαντάζει σαν πορτραίτο από μακριά. Πλησιάζοντας στην Πύλη, ανοίγει μια χαραμάδα γης, το μπουγάζι της Πόρτας και μας βάζει σε μια άλλη πραγματικότητα.

Κατεβήκαμε από τα λεωφορεία και ξεκινήσαμε την περιήγηση με τα πόδια, μέσα στη φύση. Το τοπίο ακόμη χειμωνιάτικο, μαγευτικό με χρώματα και μυρωδιές να κυριαρχούν. Χαιρόμουν τον καθαρό αέρα, και τους ήχους της φύσης. Το μονοπάτι σε λίγο μας οδήγησε σε ένα σπουδαίο Ναό, τόσο όμορφα ταιριασμένο στο φυσικό τοπίο. Τη βυζαντινή εκκλησία της Παναγίας των Μεγάλων Πυλών, τρίκλιτη σταυρεπίστεγη βασιλική, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Το άλλοτε καθολικό της μονής Μεγάλων Πυλών ιδρύθηκε το 1283μ.Χ. από τον σεβαστοκράτορα Ιωάννη Άγγελο Κομνηνό τον Δούκα, νόθο γιο του δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Δούκα., έχει κτισθεί πάνω σε αρχαίο ναό, στη θέση ή την περιοχή ιερού του Απόλλωνα ή της Αθηνάς. Σε αυτό το συμπέρασμα οδήγησαν οι κίονες, που βρίσκονται στο χώρο γύρω από το ναό και η ύπαρξη πολλών αρχιτεκτονικών μελών, εντοιχισμένων στην τοικοποιία του, όπως και η περισυλλογή πολλών αρχιτεκτονικών τμημάτων, που φυλάσσονται μέσα στο ναό. Στα τέλη του 14ου αιώνα προστέθηκε ο εξωνάρθηκας. Κατά καιρούς υπέστη διάφορες ζημιές από σεισμούς ή πυρκαγιές, σήμερα είναι καλά συντηρημένος και αποτελεί μετόχι της υπερκειμένης μονής του Δουσίκου.

Ο ναός έχει ιδιαίζουσα αρχιτεκτονική και μαρμαρόγλυπτο τέμπλο με δύο αξιόλογης τέχνης ψηφιδωτές εικόνες του Χριστού και της Παναγίας, είναι μοναδικές στην Ελλάδα, τόσο για την τεχνοτροπία τους όσο και για την ανάστροφη θέση τους. Σώζονται λίγες από τις εξαιρετες τοιχογραφίες.

Στην τοικοδομία έχει χρησιμοποιηθεί αρχαίο υλικό. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα υπολείμματα κίωνων δωρικού ρυθμού απέναντι από την εξώπορτα του περιβόλου της εκκλησίας.

Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε ένα από τα πιο επιβλητικά παραδοσιακά πέτρινα γεφύρια της ορεινής Ελλάδας. Το μονότοξο γεφύρι της Πόρτας

βρίσκεται λίγο μετά το χωριό, στα δεξιά του δρόμου προς Ελάτη. Κατασκευάστηκε το 1514, από τον τότε Μητροπολίτη Λαρίσης, πολιούχο των Τρικάλων, της Καλαμπάκας και της Πύλης Άγιο Βησσαρίωνα, (Βησσαρίων Β', 1490-1540) γι' αυτό και φέρει το όνομά του. Γενέτειρα του Αγίου Βησσαρίωνα ήταν η Πύλη. Πρόκειται για γέφυρα μονότοξη με ημικυκλικό τόξο, εξ ολοκλήρου κατασκευασμένη από πέτρα. Η κατασκευή της αποσκοπούσε στη μοναδική, ως τις αρχές του 20ού αιώνα, οδική σύνδεση μεταξύ Θεσσαλίας και Ηπείρου, μοναδικός συνδετικός κρίκος των πεδινών με τα χωριά της Πίνδου, ενώ ακόμη και σήμερα παραμένει αλώβητη στην φθορά του χρόνου. Η γέφυρα επισκευάστηκε και αναστηλώθηκε το 1967-68 και το 1983. Στη βάση του υπάρχει εντοιχισμένη μαρμαρίνη επιγραφή που γράφει ότι το ανήγειρε το 1514 ο Άγιος Βησσαρίων.

Μείναμε να απολαμβάνουμε το μεγαλείο της φυσικής ομορφιάς περπατώντας δίπλα στο ποτάμι, με τα υπέροχα πλατάνια που στέκουν χρόνια εκεί, αλλά και το κελάρυσμα του νερού. Ο Πορταϊκός ποταμός από όποια πλευρά κι αν τον περπατήσεις, σε ανταμείβει, σε γαληνεύει, σε ταξιδεύει.

Αν και είχα ξαναεπισκεφτεί την περιοχή, αυτή τη φορά με τους συμμαθητές μου και τους καθηγητές μου, αποκόμισα περισσότερα. Επιστρέψαμε γεμάτοι εικόνες και όμορφες στιγμές. Ήταν μια υπέροχη ημέρα στη φύση και την τέχνη!

**Αγγελίνα Γκόλια, μαθήτρια του α1 Γυμνασίου του Μουσικού
Σχολείου Τρικάλων**

<<ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΠΥΛΗ>>

Ο πολιτισμός της Ελλάδας μας πραγματικά δεν έχει τελειωμό. Η εφευρετικότητα, οι άριστες τεχνικές γνώσεις των προγόνων μας και όχι μόνο, κάνουν ΤΟΝ σημερινό άνθρωπο να μένει με το στόμα ανοιχτό, γεμάτος έκσταση βλέποντας αυτά τα αληθινά αριστουργήματα.

Όπου να γυρίσεις, όπου να σταθείς, κάτι υπάρχει γύρω σου, κάτι βρίσκεται κάτω από τα πόδια σου φτιαγμένο με μεράκι, με αγωνιστικό φρόνημα, με θρησκευτικό συναίσθημα, με θυσιαστική αγάπη, για κάθε τι που υπάρχει στην φύση.

Όλα αυτά τα ένοιωσα και εγώ βαθιά μέσα μου ύστερα από μια εκδρομή που διοργάνωσε το σχολείο μου στην <<Πόρτα Παναγιά>>, όταν αντίκρισα τα γάργαρα , πεντακάθαρα και κρυστάλλινα νερά του Πορταϊκού ποταμού, που κατέβαιναν με πολύ ορμή από της κορυφές των γειτονικών βουνών και διανύοντας ένα μεγάλο δρόμο περνούσαν κάτω από την κρεμαστή πεζογέφυρα-η οποία είναι η πρώτη στην Ελλάδα που κατασκευάστηκε με αυτή την τεχνική το χίλια εννιακόσια ογδόντα ένα-δημιουργώντας έναν όμορφο μελωδικό ήχο, ο οποίος συνδυασμένος με το κελάηδημα των πουλιών έφτιαχναν μια υπέροχη φυσική μελωδία.

Πριν καλά –καλά ολοκληρώσουμε το περπάτημα στην γέφυρα, ένα άλλο πανέμορφο τοπίο ξεδιπλώθηκε μπροστά μας. Δύο θεόρατα βουνά, ο Κόζιακας και Ίταμος, διακοσμημένα με την άγρια φύση στέκονται σαν φρουροί, δημιουργώντας ένα και μοναδικό πέρασμα προς τον ορεινό όγκο που συνεχίζεται ψηλότερα, με παρόμοια άγρια ομορφιά.

Στην συνέχεια ξεναγηθήκαμε στον βυζαντινό ναό της <<Πόρτας Παναγίας>> -συνοικισμός Πόρτα- που είναι και η γενέτειρα του Αγίου Βησσαρίωνος. Χτίστηκε το έτος χίλια διακόσια ογδόντα τρία μ.Χ. επί Ιωάννου Α' Αγγέλου Κομνηνού Δούκα. Οι τοιχογραφίες είναι βέβαια νεότερες, δεν παύουν όμως να συνδυάζονται απόλυτα με την υπόλοιπη αρχιτεκτονική του ναού.

Το δάπεδο είναι πάρα πολύ παλιό ψηφιδωτό, απλωμένο ανάμεσα απ' τις δύο ολόσωμες εικόνες του Χριστού και της Παναγίας από ψηφιδωτό επίσης, μπροστά στο ιερό σε πρωτόγνωρη θέση αριστερά

και δεξιά αντίστοιχα, σε κάνουν για ακόμα μια φορά να εντυπωσιάζεσαι.

Η πεζοπορία μας συνεχίστηκε περνώντας μέσα από το διπλανό δάσος ντυμένο με την καφετιά χειμερινή στολή του, το οποίο στο τέλος μας έβγαλε σε ένα αληθινό κόσμημα για την περιοχή το ονομαστό <<Τοξωτό γεφύρι>>. Το μεγάλο ύψος του σε έκανε να αισθάνεσαι ότι αιωρείσαι ανάμεσα στη γη και στον ουρανό. Ο σχεδιασμός άψογος, η ομορφιά του ασυναγώνιστη, η κατασκευαστική και η ιστορική του αξία μεγάλη, ο θαυμασμός όλων μας ξεπέρασε κάθε προηγούμενο.

Ο χρόνος όμως πέρασε πολύ γρήγορα, αναγκαστήκαμε να πάρουμε τον δρόμο του γυρισμού, όμως γεμάτοι με πλούσια συναισθήματα χαράς. Η περηφάνια μου ότι είμαι Ελληνίδα μεγάλη.

Μια άλλη εικόνα όμως-θα τολμήσω να πω- εγκατάλειψης που είδαμε στο ναό -πεταμένα οστά ανθρώπων μαζί με σκουπίδια- σκίασε τη χαρά μου και δείχνουν ίσως τον σεβασμό των ελλήνων προς τους προγόνους τους, που προφανώς είναι σε ύφεση και που μου δημιούργησαν την επιθυμία στην πρώτη ευκαιρία να το συζητήσω με τους γονείς μου και αν πραγματικά μπορούμε να ενεργοποιηθούμε θετικά προς αυτή την κατεύθυνση, διότι μόνο με το ενδιαφέρον και τη δουλειά για την πολιτιστική κληρονομία μας θα διατηρήσουμε και θα συνεχίσουμε αυτήν την μοναδικότητα του ελληνικού μας πολιτισμού και όχι μόνο.

Μαρία Καρακώστα, μαθήτρια του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“...Ο ναός είναι χτισμένος σε ρυθμό τρίκλιτης βασιλικής, οικοδομημένος με φυσική πέτρα που εναρμονίζεται απόλυτα με το φυσικό περιβάλλον. Η ομορφιά του μνημείου είναι τέτοια που έχεις την αίσθηση ότι είναι προέκταση του φυσικού περιβάλλοντος.

Εσωτερικά ο χώρος είναι αρκετά μικρός και διαθέτει πέτρινους τοίχους με τοιχογραφίες πάνω τους, που όμως είναι ελαφρά κατεστραμμένες λόγω της παλαιότητας του ναού. Επίσης πέτρινες κολώνες χωρίς ιδιαίτερα σχέδια και σχήματα, ένα πλακόστρωτο δάπεδο και πολυελαίους που κρέμονται από τον τρούλο του ναού που φυσικά απεικονίζει τον Χριστό. Στο βάθος και δίπλα στο ιερό δύο ψηφιδωτά κοσμούν ολόκληρη την εκκλησία. Τα ψηφιδωτά που απεικονίζουν τον Χριστό που βρίσκεται στα αριστερά και την Παναγία στα δεξιά είναι πραγματικά έργα τέχνης. Μία αξιόλογη και ενδιαφέρουσα τεχνική και εικαστική δημιουργία είναι το βλέμμα της Παναγίας που από όποια πλευρά και να το κοιτάξεις σου δίνει την εντύπωση ότι επικεντρώνει το βλέμμα της μόνο σε εσένα”.

Ελπίδα-Μαρία Θωμαΐδη, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“...Κατευθυνθήκαμε προς το τοξωτό γεφύρι. Στον δρόμο άρχισε να αχνοφαινεται αυτό το υπέροχο δημιούργημα. Μετά από λίγη ώρα είχαμε φτάσει και καθώς ανεβαίναμε μας θάμπωνε όλους μας η θέα. Αυτά τα γαλαζοπράσινα νερά, οι καταρράκτες, τα πανύψηλα δέντρα, οι πανέμορφες μεγάλες πέτρες, πιστεύω πως όλοι νιώσαμε ένα δέος. Ήταν μαγευτική αυτή η αίσθηση και όλοι αποφασίσαμε να την κρατήσουμε στις καρδιές μας.

Πραγματικά ήταν η πιο ωραία εκπαιδευτική εξόρμηση που είχα πραγματοποιήσει στη ζωή μου. Κατά τη διάρκεια όλης αυτής της ώρας τα συναισθήματά μου ήταν απεριγράπτα. Όλοι ήμασταν με το χαμόγελο στο στόμα και ο ήλιος έλουζε τα πρόσωπά μας, ήταν σαν να μας άγγιζε με έναν απαλό τρόπο που δεν θα ξεχάσω ποτέ.

Μου αρέσουν πάρα πολύ αυτές οι εκπαιδευτικές εξορμήσεις και θα ήθελα το σχολείο μου να διοργανώνει

πιο συχνά τέτοιες εκδρομές. Ήταν η πιο ευχάριστη μέρα για όλους μας”.

Καλούτσα Ευθυμία, μαθήτριά του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“...Αποχαιρετώντας τον θεσσαλικό κάμπο, η όψη του επιβλητικού ορεινού όγκου φάνταζε ζωγραφικός πίνακας από μακριά. Ήταν λες και άνοιγε μία πύλη προς έναν άλλο κόσμο στον οποίο κυριαρχούσε η ομορφιά της φύσης.

Η Πύλη πήρε το όνομά της από τη φυσική μεγαλοπρεπή πύλη που σχηματιζόταν στην περιοχή αυτή, αλλά και γιατί άνοιξε την αγκαλιά της στο μοναδικό πέρασμα προς τον ορεινό όγκο των Τρικάλων.

Αφού μείναμε για λίγο στην Πύλη ξεκινήσαμε για να πάμε στον πρώτο προορισμό μας, τον ναό της Πόρτας Παναγιάς. Ο υπέρλαμπρος αυτός ναός έχει ταυτιστεί και έχει βάλει την «σφραγίδα» του στη βυζαντινή ιστορία και τέχνη. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του ξεναγού μας, χτίστηκε το 1283 από τον σεβαστοκράτορα Ιωάννη Άγγελο Κομνηνό. Κάτι ακόμα που με συγκλόνισε ήταν πως κάτω από το ναό της Πόρτας Παναγιάς υπήρχε ένας αρχαίος ναός. Στο συμπέρασμα αυτό μας οδήγησαν οι αρχαίοι κίονες που βρίσκονταν στο εξωτερικό του ναού.

Στη συνέχεια όλοι, μαθητές και καθηγητές, μπήκαμε με θρησκευτική ευλάβεια στο εσωτερικό του ναού δείχνοντας σεβασμό στον ιερό χώρο.

Ύστερα φτάσαμε στο τοξωτό γεφύρι, το οποίο, όπως μας πληροφόρησε ο ξεναγός μας, χτίστηκε από τον Άγιο Βησσαρίωνα. Η αλήθεια είναι ότι το μέρος αυτό προκαλεί δέος και ψυχική ανάταση σε όποιον το επισκέπτεται. Καθώς βρισκόμουν στην κορυφή του γεφυριού είχα κάποια ανεξήγητα συναισθήματα. Δεν ένιωθα φόβο, παρά μόνο αγαλλίαση. Τα χρώματα του Πορταϊκού ποταμού φάνταζαν σαν να είχαν βγει από ζωγραφιά από εκεί πάνω. Ήταν όλα παραμυθένια. Το

ίδιο δέος όμως ένιωθα και όταν αγνάντευα το γεφύρι από κάτω. Δε μπορούσα να φανταστώ ότι ήταν τόσο πελώριο. Και να φανταστεί κανείς πως βρίσκεται εκεί ήδη από το 1516 μ.Χ. Είναι απλά υπέροχο!..

...Η επίσκεψή μας έφτασε στο τέλος της. Οι εντυπώσεις που μου δημιουργήθηκαν ήταν μοναδικές. Οι πανέμορφες εικόνες αυτού του παραδεισένιου φυσικού τοπίου έχουν χαραχθεί για πάντα μέσα στη μνήμη μου”.

Κατερίνα Βασδέκη, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“Οι περισσότεροι νομοί της Ελλάδας έχουν αξιοθέατα, άλλοι περισσότερα και άλλοι λιγότερα. Κάποια έχουν ιστορική σημασία, κάποια αρχιτεκτονική, κάποια θρησκευτική, και κάποια καλλιτεχνική. Ο νομός Τρικάλων έχει το γνωστό Τοξωτό Γεφύρι στην Πύλη και την Πόρτα Παναγιά, έναν αξιοθαύμαστο ναό.

Τα δύο αυτά εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά επιτεύγματα αρχικά τα είχα επισκεφτεί με το Δημοτικό μου, μα δεν είχα την τύχη να ακούσω τόσες πολλές και ενδιαφέρουσες πληροφορίες όσες άκουσα με το Γυμνάσιο στην εκπαιδευτική εκδρομή που πήγαμε πρόσφατα.

Εμένα προσωπικά με ενδιαφέρει ακόμα περισσότερο να μάθω πράγματα για τον συγκεκριμένο ναό καθώς εκεί βαπτίστηκα και πραγματικά οφείλω να ομολογήσω ότι όταν έμαθα όλα αυτά τα πράγματα για την Πόρτα Παναγιά ένιωσα πολύ ενθουσιασμένη αλλά και περήφανη που βαπτίστηκα σε έναν τόσο σημαντικό ναό.

Τα δύο αυτά αξιοθέατα έχουν μεγάλη επισκεψιμότητα καθώς χρονολογούνται από πολύ παλιά και αποδεικνύουν πως ο άνθρωπος κατείχε την γνώση της αρχιτεκτονικής και χωρίς τα σύγχρονα υλικά, κατασκεύαζε σύνθετα κτίσματα. Αυτό το κατάφερε χρησιμοποιώντας τα υλικά που του παρείχε η φύση, αλλά και αντιγράφοντας τις «δυνάμεις» της. Για

παράδειγμα τα Τοξωτά Γεφύρια κατασκευάστηκαν στηριζόμενα στη λογική με την οποία η φύση «κατασκευάζει» τις σπηλιές. Έμεινα άφωνη όταν πληροφορήθηκα ότι αυτός ο τεράστιος όγκος δεν έχει «οπλισμό», σίδερα, μπετό και γενικότερα στέκεται από την δύναμη που ασκεί η μία πέτρα στην άλλη. Ήταν μία από τις πιο ενδιαφέρουσες εκπαιδευτικές εκδρομές καθώς γνωρίσαμε τη σπουδαιότητα αξιόθεατων που έχουμε τόσες φορές επισκεφτεί”.

Μαριάννα Καλλιντέρη, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“... περπατήσαμε ως το τοξωτό γεφύρι της Πύλης. Το γεφύρι αυτό είναι το στολίδι πιστεύω της Πύλης, γι’ αυτό άλλωστε την κάνει και τόσο ξεχωριστή. Εκεί για τρίτη φορά ο ξεναγός μας, μας μίλησε για το γεφύρι το πώς χτίστηκε και από ποιους. Βγάλαμε αναμνηστικές φωτογραφίες με τους καθηγητές μας και τον εξαιρετικό φωτογράφο τον κύριο Τσουκνίδα...

Ήταν μια θαυμάσια εκδρομή για εμένα, διότι πέρασα καλά, διασκεδάζοντας και μαθαίνοντας πολλές χρήσιμες πληροφορίες για την Πύλη που δεν ήξερα”.

Βουτσελά Δήμητρα, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“...Αργότερα βαδίσουμε πάνω σε λιθόστρωτα δρομάκια, βλέποντας ζώα από την μία ή την άλλη πλευρά. Προχωρώντας γινόταν όλο και πιο δύσκολος ο δρόμος, αλλά κανείς δεν παραπονέθηκε πως δεν μπορούσε. Σε όλους μας άρεσε η φύση, το ποτάμι που κυλούσε δίπλα μας και τα πουλιά που κελαηδούσαν. Μας γέμιζαν ηρεμία, χαρά και μας έκανε, όλο το τοπίο, να ξεχάσουμε για λίγο την καθημερινότητά μας.

Μετά από αρκετά λεπτά περπατήματος φτάσαμε στο τοξωτό γεφύρι. Ένας δρόμος από πέτρες με μια μεγάλη

ανηφόρα και μια κατηφόρα απλωνόταν μπροστά μας και δίπλα του, από την μία ένας μικρός καταρράκτης έπεφτε, από την άλλη ένα ποτάμι έρρεε μα τόσο καθαρά νερά όπου φαινόταν οι πέτρες στις οποίες κυλούσε. Κανείς δεν συγκρατήθηκε και δεν μπόρεσε να μην βγάλει μία φωτογραφία. Σε κάθε πλευρά υπήρχε ένα παιδί να φωτογραφίζει το υπέροχο φυσικό περιβάλλον. Αυτή την εκδρομή θα την θυμάμαι καθώς ήταν η πρώτη «μεγάλη» εκδρομή του Γυμνασίου, αλλά και επειδή όλη η φύση με έκανε να αισθάνομαι καλύτερα, να ξεφύγω από τα μαθήματα, χωρίς βέβαια να ξεχάσω αυτές τις σημαντικές γνώσεις που μου έμαθαν οι ξεναγοί μου”.

Ειρήνη Γραδούλα, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«...Μου έκανε εντύπωση ο τρόπος με τον οποίο έχτισαν οι άνθρωποι αυτή την εκκλησία παρότι είχαν λιγοστά μέσα. Έπειτα βρεθήκαμε στο τοξωτό γεφύρι. Η θέα ήταν εκπληκτική. Κάτω από την γέφυρα περνούσαν γάργαρα νερά. Απέναντι από την γέφυρα σχηματιζόνταν ένας πανέμορφος καταρράκτης».

Γεωργία Δουλοπούλου, μαθήτρια α1 γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«...Το τοπίο ήταν υπέροχο, το ποτάμι της Πύλης, ο Πορταϊκός, φαινόταν να κυλάει ήρεμα καθώς επίσης να κυριαρχούν επιβλητικά τα βουνά και τα δέντρα. Μια γαλήνη σκέπασε την ψυχή μου καθώς περπατούσα και χάζευα το μοναδικό αυτό τοπίο. Μετά από λίγο φτάσαμε στην Πόρτα Παναγιά. Ο εκθαμβωτικός αυτός Βυζαντινός ναός σου έκοβε την ανάσα και μόνο που τον κοίταζες. Παρόλο που είναι χτισμένος εδώ και πάρα πολλά χρόνια, συγκεκριμένα το 1283 από τον Ιωάννη Άγγελο Κομνηνό Δούκα, δεν είχε χάσει την ομορφιά του, ούτε από το εξωτερικό του, ούτε από το εσωτερικό του. Η αυλή του,

γεμάτη δέντρα και φυτά, τον «φώτιζε» ακόμα περισσότερο. Καθώς, επίσης, μέσα οι επιβλητικές εικόνες και οι τοιχογραφίες του σε κρατούσαν εκεί για ώρες. Ομολογώ πως συγκινήθηκα από το όλο θέαμα και αν είχα τη δυνατότητα θα ξαναπήγαινα σίγουρα σε αυτόν το ναό.

...Ο δρόμος μέχρι να φτάσουμε στο τοξωτό γεφύρι ήταν απλά καταπληκτικός. Ανεβαίνοντας στα πλακόστρωτα μονοπάτια, τα οποία ήταν περικυκλωμένα από δέντρα και βλέποντας όλο αυτό το μαγευτικό τοπίο στο οποίο βρισκόμουν, κατάλαβα για ακόμη μια φορά πόσα σου προσφέρει η φύση. Περιπατώντας ύστερα πάνω στο τοξωτό γεφύρι (το οποίο ονομάζεται έτσι λόγω του ότι το σχήμα του δημιουργεί ένα τόξο) μπορούσε κανείς να δει από ψηλά τον Πορταϊκό ποταμό καθώς και το τοπίο γύρω του: βουνά και δέντρα. Μέχρι να φύγουμε από το τοξωτό γεφύρι, δεν έπαψα να κοιτάζω με το στόμα ανοιχτό αυτόν τον μοναδικό και συγκινητικό τόπο”.

Κατσιρέα Σοφία, μαθήτρια του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

“...Είναι πραγματικά ένα θαύμα που αυτό το έργο σώζεται μέχρι σήμερα. Είναι κτισμένη από πέτρα και το ανώτατο ύψος της έφτανε τα 12 μέτρα. Η εκκλησία μέσα είχε δύο ψηφιδωτά έργα που με άφησαν άφωνο! Πρώτη φορά στη ζωή μου είδα ψηφιδωτό έργο το οποίο έχει μια ομορφιά που δύσκολα μπορεί να βρεθεί σε ζωγραφίες με πινέλο ή κάτι άλλο...

Ήταν ίσως μια από τις πιο ενδιαφέρουσες εκδρομές που έχω πάει ποτέ μιας και είδα πράγματα που δεν είχα ξαναδεί. Μακάρι να συνεχίσουμε να κάνουμε τέτοιες επισκέψεις μιας και ήταν φανταστικά!”

Καρανάνας Γεώργιος, μαθητής του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«...Στο τέλος της πολιτιστικής μας περιήγησης, υπήρχε διαθέσιμος χρόνος για περίπατο, ξεκούραση και σκέψη.

Σκεφτόμασταν, πόσο μεγάλη κληρονομιά έχει αφήσει ο Βυζαντινός, καθώς και ο Ελληνικός Πολιτισμός, πόσο βαθιές ρίζες έχει η ελληνική μας γλώσσα.

Γυρίζοντας με το λεωφορείο πίσω στο σχολείο μας, συζητούσαμε για το πώς περάσαμε και τι κάναμε καθ' όλη τη διάρκεια της εκδρομής, τι μας άρεσε, τι δε μας άρεσε, τι βαρεθήκαμε ή τι δε θέλαμε να τελειώσει...

Κάποιοι έλεγαν για την ξενάγηση στην Πόρτα Παναγιά, η οποία ήταν λίγο βαρετή και κουραστική. Αντιθέτως, για τα λουκούμια στο τέλος της ξενάγησης, κανένας δεν είχε άσχημη κουβέντα. Άλλοι, έλεγαν για την τρομάρα που πήραν, όταν ανέβηκαν στην κορυφή του γεφυριού και έβλεπαν κάτω, άλλοι τσακώνονταν με συμμαθητές που παραλίγο να τους ρίξουν μέσα στο ποτάμι, είτε από το στενό δρομάκι, που δε χωρούσαμε να πάμε δύο-δύο είτε από τη γέφυρα. Θυμόμασταν και γελούσαμε με τα ανέκδοτα που λέγαμε στο αναψυκτήριο και συνεχίσαμε να λέμε κι άλλα.

Έτσι περάσαμε στην εκδρομή μας και γυρίσαμε όλο ευχαρίστηση στα σπίτια μας και συνεχίσαμε την υπόλοιπη μέρα όλο αναμνήσεις».

Αργύρης Βουτσάς, μαθητής του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«...Μου άρεσε πάρα πολύ αυτή η εκδρομή, γιατί είδα έναν ναό ο οποίος έχει κλείσει 800 χρόνια και το τοξωτό γεφύρι που ήταν πολύ ψηλό, με υπέροχη θέα! Πέρασα υπέροχα, μου προκάλεσε συναισθήματα χαράς και λίγο λύπης που φύγαμε. Δε θα ξεχάσω ποτέ αυτή την απίθανη μέρα!»

Μάριος Θώδης, μαθητής του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«...Έπειτα πεζοπορώντας πήγαμε στην πεζογέφυρα όπου για εμένα ήταν μια φανταστική εμπειρία. Τα νερά κάτω από την γέφυρα ήταν καταγάλανα, το ίδιο και ο ουρανός γύρω μας. Όταν διαβήκαμε την γέφυρα ανεβήκαμε

μερικά σκαλοπάτια και ανεβήκαμε στον δρόμο όπου μας μίλησε για την ιστορία της Πύλης ο ξεναγός, που ανέφερε ότι η Πύλη ονομάζεται έτσι από τα δυο βουνά γύρω της και το άνοιγμα που έχουν μεταξύ τους, που μοιάζει σαν μία πραγματική πύλη.

Μόλις μπήκαμε μέσα είδαμε ότι στους τοίχους οι αγιογραφίες είναι θολές λόγω του περάσματος του χρόνου. Ο ιερέας μας μίλησε ένα διήγημα για την Ελλάδα που πραγματικά με ταξίδεψε σε αυτή. Αυτό που έκανε εντύπωση στην εκκλησία ήταν οι πετροκτισμένες εικόνες που ήταν δεξιά και αριστερά από το ιερό. Και αυτό που είπε ο ιερέας είναι ότι σε όποιο σημείο και να πας η εικόνα της Παναγίας είναι σαν να σε κοιτάει, με ενθουσίασε ακόμη περισσότερο.

Μόλις τελειώσαμε την φωτογράφιση προχωρήσαμε προς την τοξωτή γέφυρα. Είχα μεγάλη αγωνία να δω πως είναι. Στη διάρκεια της πεζοπορίας διαβήκαμε ένα πέτρινο μονοπάτι που ήταν υπέροχο. Τα δέντρα ήταν καταπράσινα. Όταν γύρισα το βλέμμα μου ψηλά, είδα ότι από ένα βράχο έφευγε νερό και όταν κοιτάξα κάτω είδα ότι διασχίζαμε ένα μικρό ποταμάκι. Και χωρίς να καταλάβω το πώς φτάσαμε είδα μπροστά μου το τοξωτό γεφύρι. Όταν το διασχίζαμε, ένιωθα σαν να πετάω. Κοιτούσα κάτω και έβλεπα καταγάλανα νερά.

Δεν ήθελα ποτέ να φύγω από το μέρος αυτό και θα έκανα αυτή την εκδρομή πολλές φορές ακόμη».

Γκαραγκάνη Γλυκερία, μαθήτρια του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα του Φλεβάρη, που με το σχολείο μου ξεκινήσαμε γι' αυτόν τον προορισμό. Η διαδρομή προς την Πύλη ήταν καταπληκτική. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ήμασταν όλοι η παρέα μαζί και διασκεδάσαμε παίζοντας, τραγουδώντας και γελώντας. Κάποιες φορές κοιτούσα από το παράθυρο και με εντυπωσίαζε ο τρόπος με τον οποίο άλλαζαν οι εικόνες μπροστά μου. Το ένα τοπίο ήταν καλύτερο από το άλλο. Η ώρα πέρασε γρήγορα χωρίς να το καταλάβουμε.

Κατεβήκαμε απ' το λεωφορείο και αφού μετρηθήκαμε ξεκινήσαμε για τον προορισμό μας...

...Στον δρόμο της επιστροφής έκανα διάφορες σκέψεις και μου δημιουργήθηκαν ανάμεικτα συναισθήματα. Από τη μία στενοχωριόμουνα που αποχωρούσα από αυτό το εξαιρετικό μέρος. Από την άλλη ένιωθα χαρούμενα και ταυτόχρονα περήφανος που ο τόπος μου έχει τόσες ομορφιές. Ελπίζω και εύχομαι να μου δίνεται συχνά η ευκαιρία να κάνω τέτοια ταξίδια».

Γιώργος Καλούτσας, μαθητής του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων

«Το σχολείο έχει πολλαπλό διδακτικό και κοινωνικό ρόλο. Η λειτουργία του δε σταματά μόνο στα πλαίσια παροχής γνώσεων, αλλά πολλές φορές έχει ως σκοπό να ωθήσει τους μαθητές να έρθουν σε επαφή με τον πολιτισμό της χώρας τους. Μέσα στα πλαίσια αυτών των λειτουργιών, η τάξη μας επισκέφτηκε την πανέμορφη γραφική κωμόπολη Πύλη.

Η εκδρομή μας ξεκίνησε στις 17 Φλεβάρη και φτάσαμε στην Πύλη με το λεωφορείο. Εκεί σταματήσαμε στο Δημαρχείο της περιοχής, όπου μας υποδέχτηκε ο ξεναγός μας. Ο ξεναγός μας ήταν ένας άνθρωπος πολύ μορφωμένος και φαινόταν πως ήταν μεγάλος γνώστης της ιστορίας, της περιοχής. Μας είπε μερικές πληροφορίες για το χωριό και για τα αξιοθέατά του και ξεκινήσαμε τον περίπατο.

Μπαίνοντας μέσα στην εκκλησία της Πόρτα Παναγίας, υπάρχει μια ψυχρή ατμόσφαιρα που σε περιτριγυρίζει. Μπορείς να αντικρίσεις τους μαυρισμένους τοίχους, από την «πυρά» που έβαλαν οι Τούρκοι, πανέμορφα εικονίδια Αγίων και δίπλα από το Ιερό βρίσκεται και το εκπληκτικό ψηφιδωτό της Παναγίας. Λένε πως σε κοιτάει από κάθε οπτική γωνία. Μύθος; Πραγματικότητα; Δεν ξέρω...

Μετά την ξενάγησή μας στην Πόρτα Παναγιά, ακολουθήσαμε ένα μονοπάτι, που οδηγούσε στο Τοξωτό Γεφύρι. Προχωρώντας είχαμε για συντροφιά τον Κόζιακα

με τα άλλα βουνά, εκθαμβωτικό θέαμα, και τις λαμπερές ακτίδες του ήλιου να «παίζουν» στα κρυστάλλινα νερά του Πορταϊκού ποταμού.

Πέρασε λίγη ώρα μέχρι που φτάσαμε. Όλοι είχαμε μείνει άναυδοι αντικρίζοντας την επιβλητική γέφυρα. Ανεβαίνοντας τα σκαλιά μας είχε «σηκωθεί» η τρίχα. Παρά τη φοβία μου για τα ύψη, είχα αυτή την όμορφη θέα. Ο ήχος του νερού που ρέει, τα φύλλα που ανεμίζουν, ο καταγάλανος ουρανός, μου ξαναθύμισαν πόσο όμορφη είναι η Ελλάδα.

Δίπλα από το γεφύρι υπήρχε ένα μικρό μαγαζάκι. Εκεί καθίσαμε, ήπιαμε ζεστή σοκολάτα και συζητήσαμε για την όμορφη εμπειρία μας.

Η επίσκεψη στην Πύλη ήταν κάτι μοναδικό. Νιώθω μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση που μπόρεσα να έρθω. Έμαθα πολλά για το χωριό και τα αξιοθέατα. Επίσης τα πανέμορφα τοπία και τα καταπράσινα μέρη μας απέδειξαν πως η Ελλάδα είναι το πιο όμορφο μέρος. Και πρέπει να είμαστε περήφανοι γι' αυτό!»

Χρήστος Βραζιώτης, μαθητής του α1 Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων